

عنوان :

**مرثیه ی امام حسین (ع)
در دیوان محتشم کاشانی و شریف رضی**

www.ketab.ir

تالیف :

یوسف لطف

سرشناسه	لاطفه یوسف، ۱۳۶۳ -
عنوان قراردادی	دیوان برگزیده شرح
عنوان و نام پدیدآور	Divan .Selection .Interpretation
مشخصات نشر	مرثیه‌ی امام حسین (ع) در دیوان محتشم کاشانی و شریف رضی / تألیف یوسف لطفه
مشخصات ظاهری	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۰ - وضعیت فهرست نویسی: نیلیا
شابک	۱۲۷ ص.
یادداشت	978-622-02-1561-5
موضوع	کتابنامه: ص. ۱۱۳ - ۱۲۶.
	واقعہ کربلا، ۶۱ عقی -- شعر - ادبیات تطبیقی - تاریخ و نقد - حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ عقی -- سوگواری‌ها --
	شعر
موضوع	Karbala, Battle of, Karbala, Iraq, 680 -- Poetry -- History and criticism
موضوع	Hosayn ibn Ali, Imam III, 625 - 680 -- Laments -- Poetry
موضوع	محتشم، علی بن احمد، ۹۹۶ق. دوازدهم - نقد و تفسیر - شعر فارسی -- قرن ۱۰ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	شریف‌الرضی، محمدبن حسین، ۳۵۹ - ۴۰۶ق. دیوان، برگزیده -- نقد و تفسیر
موضوع	& Shareef ar-Raz, Muhammad bin al-Hassan . Divan . Selections -- Criticism
	interpretation
موضوع	poetry -- 16th century -- History and criticism Persian
موضوع	شعر عربی -- قرن ۴ق. -- تاریخ و نقد - مرثیه و مرثیه‌سرایی در ادبیات - Elegiac poetry in literature
موضوع	Arabic poetry -- 10th century -- History and criticism
شماره افزوده	محتشم، علی بن احمد - ۹۹۶ق. دوازدهم - شعر

مرثیه امام حسین در دیوان محتشم کاشانی و شریف رضی

تألیف: یوسف لطف

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۱۲۷ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۱۵۶۱-۵

چاپ و نشر: نوروزی - ۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساژ رضا، کدپستی ۴۹۱۶۶۵۷۳۷۶

entesharatnoruzi

۰۱۷-۳۴۴۴۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۵۳۴۹۷

www.entesharate-noruzi.com

entesharate.noruzi@Gmail.com

فهرست

۱۲	مقدمه
۱۳	اهمیت و ضرورت پژوهش
۱۳	الف) از نظر مذهبی برای شیعیان
۱۳	ب) از نظر اسلامی برای مسلمانان
۱۳	ج) از نظر انسانی برای انسان
۱۴	د) از نظر ادبی
۱۴	تعاریف واژه ها و اصطلاحات
۱۴	مرثیه
۱۵	سبک هندی
۱۵	ترکیب بند
۱۵	مثنوی
۱۶	قصیده
۱۶	چگونگی پیدایش سبکهای شعر فارسی
۱۷	سبک هندی
۱۸	خصوصیات عمده ی سبک هندی
۱۹	مرثیه و پیشینه ی آن
۲۴	علل گرایش شاعران به مرثیه
۲۶	مرثیه ی حسینی در عصر صفویه
۲۷	قالبهای شعر عاشورایی
۲۸	سبک مرثیه های عاشورایی
۲۸	مرثیه سرایی در عرب
۳۰	شرح حال و سبک و آثار محتشم کاشانی

۳۰	الف) زندگینامه ی محتشم
۳۱	ب) آثار محتشم
۳۲	ج) سبک محتشم
۳۳	د) خصوصیات ترکیب بند محتشم
۳۴	شرح حال و سبک و آثار شریف رضی
۳۴	الف) زندگینامه ی شریف رضی
۳۷	ب) آثار شریف رضی
۳۸	ج) ویژگیها و موضوعات شعر شریف رضی
۴۰	د) سید رضی در تألیفات (و نگاه) دیگران
۴۱	پیشینه ی تحقیق مرثیه ی امام حسین(ع) در دیوان محتشم کاشانی و شریف رضی
۴۲	الف) مقالات
۴۲	۱- تجلی عزت حسینی در شعر فارسی
۴۲	۲- سیمای امام حسین(ع) و فرهنگ عاشورا در کتابهای درسی
۴۲	۳- درآمدی بر مبنای اشعار عاشورایی در سبکهای خراسانی، عراقی، همدی در ادب فارسی
۴۳	۴- عاشوراسرایان زبان فارسی تا عصر صفویه
۴۳	۵- زخمه های دل (نگاهی به مرثیه های بانو والیه فاجار)
۴۴	۶- سیمای امام حسین(ع) از نظر مولوی و اقبال لاهوری
۴۴	۷- امام حسین(ع) در آیینہ ی شعر و ادب
۴۴	۸- امام حسین(ع) در آیینہ ی شعر و ادب
۴۴	۹- فلسفه ی عزاداری با اهمیت سوگواری
۴۵	۱۰- واقعه ی عاشورا در آینه ی شعر وصال شیرازی
۴۵	۱۱- تجلی کربلا در آثار سنایی، خاقانی، عطار، سعدی، مولانا و استاد شهریار
۴۵	۱۲- شعر خون چکان
۴۶	ب) پایان نامه

۴۶	ج) کتاب ها
۴۶	۱- عاشورا و شعر فارسی
۴۶	۲- گنجینه ی اسرار
۴۷	۳- شکوه شعر عاشورایی در زبان فارسی
۴۷	۴- دانشنامه ی شعر عاشورایی
۴۷	۵- چند مرثیه از شاعران پارسی گوی
۴۷	۶- سیری در مرثیه ی عاشورایی
۴۸	۷- اشک حسینی سرمایه ی شیعه
۴۸	۸- امام حسین(ع) و عاشورائیان
۴۸	۹- مصحف غرق خون (یحیای عشق)
۴۸	مضامین مرثی محنتشم کاشانی
۴۸	اسارت
۵۰	بستن آب و تشنگی
۵۲	دعوت به اشک ریختن
۵۳	دعوت به قبول بلا و غم
۵۵	روزگار
۵۷	سوگواری
۵۷	الف) سوگواری اهل بیت (ع)
۵۹	ب) سوگواری خلق عالم
۶۰	ج) سوگواری حیوانات
۶۱	د) سوگواری افلاک
۶۲	و) سوگواری فرشتگان و جنیان
۶۴	هـ) سوگواری حضرت عیسی(ع)
۶۵	شدت غم و مصیبت

مقدمه

در این عالم شخصیت ها و حوادثی به وجود آمده که در باور و عقیده ی اشخاص تأثیر بسزایی داشتند. از نمونه های بارز این نوع شخصیت ها و حوادث امام حسین(ع) و حادثه ی جانسوز عاشورا است. شرح مصائب امام حسین(ع) یکی از پر تألیف ترین و پرطرفدارترین موضوعات تاریخی و مذهبی است که اکثر نویسندگان و شعرا از آن بهره جستند، چرا که در هیچ موضوعی آن قدر تقاضا وجود نداشته است. افزون بر انگیزه های دینی، زنده بودن واقعه ی عاشورا و امام حسین(ع) در یادها و خاطره ها را نیز می توان از مهمترین انگیزه ها جهت کارهای نوشتاری و تحقیق ها و تألیف ها و سروده ها در این باره شمرد.

تأثیری که شخصیت ابا عبدالله الحسین(ع) و قیام عاشورا در اذهان و ارواح جهانیان گذاشت آن چنان قوی است که بسیاری از نهضت های آزادی خواه حتی الگوی مبارزه و قیام را از آن حضرت کسب کردند تا جایی که رهبر هند، مهاتما گاندی گفته است: «ما راه مبارزه در مقابله با استبداد انگلیس را از حسین آموخته ایم.» (امام حسین(ع) از دیدگاه دانشمندان شرق و غرب و علمای اهل سنت، ۱۳۸۱: ۱۳)

ستمی که بر اهل بیت عصمت و طهارت در گذر تاریخ خلافت اموی و عباسی حتی پیش از آن رفته، بر کسی پوشیده نیست. به نظر می رسد سرآمد این ظلم و ستم ها، حادثه ی عاشورا است. امام حسین(ع) نه به خاطر جاه طلبی بلکه به خاطر زنده نگهداشتن سنت و سیره ی پیامبر(ص) و اجرای امر به معروف و نهی از منکر قیام کرد.

عشق و ارادت به خاندان نبوت بسیاری از شاعران را بر آن داشت تا به این مهم همت گمارند و واقعه و پیام عاشورا را روز به روز در قالبهای متنوع با مضامینی جدید در عرصه ی ادبی به ظهور برسانند.

علاقمندی این حقیر به ابا عبدالله الحسین(ع) و اشعار مرثیه در سوگ سرور و سالار شهیدان در حوزه های ادبیات فارسی و عربی مرا بر آن داشت تا با در نظر گرفتن اشعار روان و گیرا و جانسوز محتشم کاشانی- که سالهاست زینت بخش محافل و تکایای

حسینی است- و همچنین اشعار دلنشین شریف رضی با پژوهشی در این زمینه به بررسی مقایسه ای اشعار مرثیه در ماتم امام حسین(ع) در دیوان این دو شاعر بپردازم و کتابی فراهم آورم.

کتاب حاضر، به بررسی مقایسه ای مرثیه ی امام حسین(ع) در دیوان کمال الدین محتشم کاشانی و سید رضی پرداخته است.

اهمیت و ضرورت پژوهش

به نظر می رسد شخصیت امام حسین(ع) از جنبه های مختلف دارای اهمیت است:

الف) از نظر مذهبی برای شیعیان

شیعه حسین بن علی(ع) را امام سوم خود می داند و اعتقاد دارد به اینکه امتیازاتی را که یک انسان کامل باید داشته باشد در وجود این بزرگوار قابل مشاهده است. این اعتقاد هم ناشی از تاریخ زندگی آن حضرت و هم مستند به اخبار پیامبر اکرم(ص)، علی بن ابیطالب(ع)، فاطمه زهرا(س)، امام حسن مجتبی(ع) و دیگر ائمه ی اطهار(ع) می باشد.

ب) از نظر اسلامی برای مسلمانان:

قیام آن حضرت بر ضدّ یزید و خودداری از بیعت او و مقاومت ایشان و یارانش در برابر سپاه یزید و استقبال از مرگ در راه عقیده و اسلام او را به برجسته ترین چهره های دینی و سیاسی تاریخ اسلام تبدیل کرده است.

ج) از نظر انسانی برای انسان:

شخصیت امام حسین(ع) از نظر ارزشهای انسانی که مشتمل بر گفتار و کردار است برای انسان ارزشمند است. تاریخ بشریت از اینکه بزرگی را در خود دیده است که در برابر ظالم و فاجر فاسقی که با مکر و زور زمام امور جامعه را به دست گرفته قد علم کرده و تا پای جان خود و عزیزانش تن به ظلم و زور نداده و دائماً نغمه ی «هیهات مِنّا الذّله» سر می داده است قطعاً خواهد بالید.